

Roberto Quaglia - Pád

(La caduta)

V mysli měl vzdálenou ozvěnu hlasu, který za ním volal: "Pozor!"

Cítil, že padá. Kolem byla tma. Pád se zrychloval.

Strach mu sevřel srdce a z hrdla vyrazil drásavý křik. Uvědomil si, že rychlost pádu prudce narůstá, a čekal náraz, čekal bolest a smrt, pokud smrt bolí. Marně napínal zrak, neviděl nic.

Náraz nepřicházel. Smrt měla zpoždění.

Tření vzduchu upravilo pád do stabilní rychlosti. Pád trval už mnoho vteřin a mysl padajícího mezitím lopotně hledala nějakou vzpomínku. Nenacházela.

Proč padám? Odkud? Obklopovala ho absolutní čern. V ní se snad někde skrývala odpověď.

Nevypadl z okna, tím si byl jist. Žádný dům, žádný mrakodrap nemůže být tak vysoký, aby se z něho padalo tak dlouho. Už je to hezkých pár vteřin. Příliš mnoho vteřin.

Proč si na nic nevzpomínám? Úplná amnésie, myslel si. Šok. Musí to být šok. Možná padám z letadla. Nebo z vrcholu srázné skály, do hluboké strže? Ne, spíš z letadla. Je bezměsíčná noc, husté mraky zastiňují hvězdy a ještě řada minut uplyne, než mě zemská přitažlivost srazí do nějaké holé, neobydlené krajiny, nebo, podle zákona pravděpodobnosti, do některého z oceánů, jež pokrývají skoro celou Zemi.

Ale jak jsem mohl vypadnout z letadla? Proč a kam jsem letěl? A... kdo jsem? Kdo?

Žádná odpověď. Nevzpomínal si na nic, co předcházelo padání. Byl snad odsouzen k smrti, aniž mu bylo dopřáno vidět, jak probíhal celý jeho předchozí život? V jistém smyslu už vlastně nežil a blížící se náraz jen dovrší smrt, která začala pádem.

Tma byla bez trhlin, absolutní. Někde dole byl zemský povrch, možná sto metrů, možná sto kilometrů. V každém případě to byly poslední okamžiky, vteřiny nebo minuty, víc ne. Vítr dul bez přeryvů, stále stejnou silou, ani teplota se neměnila. Vítr byl příjemně teplý, pokud se dá nazvat příjemným něco, co s sebou nese smrt.

Padající si přál, aby to všechno už brzy skončilo. Padat ho nebavilo. Když si o sobě nic nepamatoval, k čemu byly zbývající minuty?

Ale padal. Pořád padal.

Uběhla věčnost, možná deset minut. Nic se neměnilo, a to bylo divné. Za tak dlouhou dobu musel proletět celou atmosférou. Zpomalilo se snad jeho vnímání času? Padal jen chvilku? Konec přesto musel být blízko.

V náhlém záblesku jasného pochopení situace si s hrůzou uvědomil neodvratnost dopadu. Kolik vteřin ještě? Deset? Začal je počítat, avšak než dospěl k deseti, ztratil vědomí.

Když přišel k sobě, dosud padal. Stále byla neproniknutelná tma. Panika však zmizela. Skoro se mu po ní stýskalo, protože teď byl dokonale sám. Bez vzpomínek, bez citů, prázdná skořápka. Věděl, že pravděpodobně zemře, velmi pravděpodobně, ale byla tu jen rozumová dedukce, logická a studená, žádný tragický pocit ji teď neprovázel.

Padal, padal, stále padal, kdovíjak dlouho padal - a stále ještě žil. Pomalu si na to padání zvykal.

Pak se začal nudit. Na co měl myslet, když mu chyběly vzpomínky? Pád byl monotónní,

stále stejný, ve stejném větru, ve stejné tmě. Stejnotvárnost byla nepochopitelná. Přepadly ho pochybnosti... Co když nikdy nedopadne?

Kdyby aspoň mohl vidět, co je kolem něho. Co je pod ním! Kdyby se rozednilo! Aspoň trochu světla kdyby bylo! Teď padal ve vodorovné poloze, jako s padákem, s tváří obrácenou ke svému neviditelnému, smrtelnému cíli. V této poloze byl bezpečnější proti větru, který jím předtím stále točil. Vodorovná poloha také zaručovala, že zemře okamžitě, což se nedalo říci o poloze svislé. Ano, zemře okamžitě, ale zatím ještě žil.

Jako v odpověď na jeho přání začala hustá, slepá tma někde v dálce praskat. Prosvětli se řídce roztroušenými fotony, nebo to možná byla jen halucinace. Dlouhodobá senzorická deprivace přece často vyvolává halucinace. Ale brzy bylo zřejmé, že tma řídne, jako vzdálená předzvěst svítání. Nedaleko se něco pohybovalo. Ruce! Byly to jeho vlastní ruce. Slabý přisvit mu dovolil je vidět. Sklonil hlavu, aby se podíval i na nohy, a teprve teď si všiml, že je nahý.

Zemře tedy nahý, na úsvitu nového dne. Nápad, že možná nedopadne, že možná nezemře, ztratil v ranním světle na váze. Rozplynul se. Padající teď nepochyboval, že zanedlouho uvidí místo, kde ho čeká smrt.

Ale neviděl. Jasně se, světlo však bylo rovnoměrně rozptýlené, všude. Nahoře jednolitá bílá obloha a dole... také. Jinak nic. Ani slunce, ani země, ani mraky, nic.

Zapochyboval, že skutečně padá. Avšak vítr byl reálný a nepřetržitě dul rychlostí vyšší než dvě stě kilometrů v hodině. O pádu nemohlo být pochyb. Nebo ano?

Náhle se mu zdálo, že porozuměl. Tohle není skutečný pád! Někdo experimentuje! S ním. Dal mu drogu, která smazala vzpomínky, a pak ho zavřel do obrovského větrného tunelu, patrně aby zkoumal jeho reakce. Asi je v nějaké rozlehlé laboratoři, udržován umělým větrem v prázdnu, a někdo ho odněkud pozoruje, sleduje jeho chování. Proto ta absolutní tma! Proto to rozptýlené světlo. Proto nemůže dopadnout!

Surovci!

Udělal z něho pokusného králíka. Teprve teď začíná chápat situaci. Asi protože droga přestává působit. Postupně se rozpomene... Kam se ti jeho mučitelé ukryli? Začal široce gestikulovat pažemi, aby ukázal, že všechno pochopil. Doufal, že tím přeruší pokus. Křičel, aby toho nechali. Ječel. Řval do větru, že už ví... Nebylo to k ničemu.

Musím změnit taktiku, myslil si. Je-li tohle větrný tunel, má stěny. Obrátil se našikmo, hlavou dolů, rozrazil vzduch a posunul se do strany. Vztyčil se, hledal příhodnou, aerodynamickou pozici. Vítr náhle zesílil, snad na čtyři sta kilometrů za hodinu, a pád se závratně zrychlil. Stejně však mužovy nohy nedosáhly na dno tunelu. Snad je v tom nějaký mechanismus, který přizpůsobuje vítr jeho pohybům. A nebo...

Nebo nejde o pokus a není tu žádná laboratoř. Je to opravdový pád z neznáma, v tajemném prostředí, pád na nějaké tajemné místo.

Znovu ztratil vědomí. Jeho nervový systém nenašel lepší řešení.

Když se probudil, přestal se zajímat o rozluštění záhady. Padal. Možná ne. Určitě byl, tam kde byl, a nemohl proti tomu nic dělat. Jen čekat. A tak čekal. Dlouho.

Necítil se příliš dobře. Padat unavuje. Už mnoho hodin do něho bil silný vítr a nedopřál mu oddechu. Jeho tělo potřebovalo oporu, něco pevného, spíš měkkého, na čem by mohlo spočinout. Křeslo! Nezastavilo by pád, ale aspoň by ho učinilo pohodlnějším.

Po chvíli se přihodilo něco nového. V dálce pod ním se objevil temný bod. Změnil se ve

skvrnu, zvětšoval se. Nějaký předmět padal pod ním, jen pomaleji. Jeho tvar se zpřesňoval, až byl docela zřejmý. Bylo to křeslo! Za okamžik už bylo na dosah, a protože nepadlo o moc pomaleji než on, mohl se ho zachytit. Vyšplhal se do něho a usedl, ale zpočátku to nepřineslo žádnou výhodu. Křeslo se chaoticky motalo kolem své osy a jen s vypětím všech sil se padajícímu poštěstilo nenechat se vymrštit do prostoru.

Pak se mu podařilo tu nenadálou vymoženost trochu zkrotit. Dokázal teď udržet svou pádovou výstroj více méně v klidu, bez stálého převrácení, rovnováha však byla pořád nejistá, protože nejistý byl i sloup vzduchu, na němž křeslo vratce spočívalo.

Ano, seděl v pohodlném křesle, avšak udržet se v něm bylo daleko namáhavější než padat bez křesla. Jak dlouho to může vydržet? Co nevidět bude musit opustit vytoužené pohodlí, vyčerpávající, nepohodlné pohodlí. Křeslo má smysl jen tehdy, stojí-li na pevné podlaze, v nějaké místnosti, pomyslí si. A hned zatoužil po místnosti. Bláznivé přání, ale co lepšího si má přát?

Když po chvíli opatrně vyhlédl přes opěradlo křesla, spatřil v dálce pod sebou krychli. Zvětšovala se. Na jedné její stěně se rýsoval obdélník. Dveře.

Sklouzl s křesla právě včas. Snesl se přímo na tvrdou cihlovou zeď, ledabyly omítnutou. Náraz nebyl tak prudký, aby ho zranil. Ležel teď na horní straně krychle, která spolu s ním padala.

Opatrně se připlazil k levému okraji, pod nímž prve zahlédl obdélník dveří. Díky mrštnosti, již získal během pádu v boji s větrem a s křeslem, seskočil přesně k zavřeným dveřím a rukou stiskl mosaznou kliku. Povolila a dveře se otevřely. Vrhł se dovnitř a vítr jím smýkl na podlahu pokrytou měkkým kobercem. Teprve teď si uvědomil, jak je vyčerpán. Pohodlně se natáhl a ihned usnul, sotva vnímal, že se za ním dveře zabouchly.

Probudil se po dlouhé době, po klidném spánku beze snů. Rozhlédl se. Uviděl okno. Vstal a otevřel je. Venku se nic nezměnilo; rozptýlené světlo, silný vítr, pokračující pád k nejasnému cíli. Zavřel okno a prostor se naplnil vlídným tichem.

Zpozoroval, že se místnost zvolna otáčí kolem své vodorovné osy. Brzy se strop stane podlahou a naopak a snad už proběhlo několik otočení, zatím co spal. Snad ve spánku pomalu klouzal se stěny na stěnu a jen náhodou se probudil ve chvíli, kdy podlaha s kobercem byla opět podlahou.

Co udělat, aby se místnost přestala otáčet? Možná, kdyby měla jiný tvar než krychlový, třeba rovnoběžnostěn by asi padal vyrovnaněji... Padající si tedy přál, aby měl strop aspoň patnáct metrů, ale pak se mu to zdálo pošetilé a vzal přání zpět. A že něco si přát vlastně nic nestojí, rozhodl se pro stopatrový mrakodrap s veškerým zařízením, s výtahy, restauracemi, divadelním a promítacím sálem. Pak se postavil k oknu a čekal.

Když se mrakodrap odněkud zdola přiblížil, majestátní a vznešený, padající se zaradoval nad tak obrovským majetkem. Nebo snad mrakodrap nebyl jeho? Teď jsem boháč, řekl si a postavil se do otevřených dveří. Ve vhodném okamžiku vykročil do prázdna a zavesloval pažemi k nejbližšímu otevřenému oknu.

Konečně měl pod nohama něco stabilního. Uvnitř mrakodrapu téměř nevnímal pád, zbylo jen lehké kymácení, jako když loď pluje na klidné hladině. Na to si jistě zvykne.

Celý pomyslný den prozkoumával budovu. Líbila se mu. Našel i šatnu s širokou nabídkou obleků, takže už nemusel chodit nahý. Mnoho věcí však nebylo k ničemu, například divadelní sál byl dobře vybaven vším potřebným, ale chyběli herci. Restaurace byla zřejmě prvotřídní, ale bez kuchařů a číšníků nemohla fungovat. Lednice však byla bohatě zásobena potravinami

a čerstvý majitel mrakodrapu se na ni hladově vrhl. Když se najedl, najednou se cítil sám. Neměl co dělat. Našel knihovnu a nějakou dobu si četl. Občas vyhlédl z okna, ale nezdálo se, že pád brzy skončí. Nic se neměnilo. Když si pomyslel, že se asi už schyluje k večeru, zjistil, že měl pravdu. Setmělo se. Šel si lehnout, klidně a bez starostí, do pohodlné postele v královsky zařízené ložnici.

Ráno vstal odpočat a pln energie. Stále však neměl co dělat. Procházel budovou, ale nikde nenašel nic, co by mu umožňovalo nějakou činnost. Čím se lze zabývat v prázdném mrakodrapu, který se řítí k neznámému cíli? Takový mrakodrap už nestačil uspokojit jeho nejasné, ale naléhavé potřeby.

Uvažoval, co by si měl přát. Ženu? Dvě ženy? Tři ženy? Kompletní sestavu ochotného služebnictva? Nakonec usoudil, že potřebuje celé město, které by kolem jeho mrakodrapu bujelo životem, plné nejrůznějších lidí a činností. Jestlipak i tohle přání se splní?

Splnilo se. Oknem viděl, jak se u paty mrakodrapu vytváří pruh země a pomalu se šíří. Objevily se linky a geometrické nákresy a měnily se v ulice a domy, maketa města podpíraná větrem. Velmi zvolna se maketa zvětšovala a rozšiřovala se do všech stran. A pak už nebylo pochyb, že je to skutečné město, s ulicemi plnými automobilů, s chodníky, po nichž spěchali obyvatelé. Teprve teď mrakodrap lehce dosedl doprostřed náměstí. Jeho majitel to zaznamenal s údivem. Jak to, že se nárazem nezřítí? A jak to, že se vítr skoro utišil? Ale dobře tak. Celkem vzato, nejde o nic neobvyklého. Jen další podivnost v řadě těch, které už při svém pádu zažil.

A tak se vydal do města, které tak úspěšně vyvolal z nicoty. Poprvé na chvíli zapomněl, že dosud padá. Opět vál silný vítr, ale ne zdola. Pod nohama měl dlažbu rozlehlého náměstí, které zdobily pestré záhony a řady palm. Sem a tam přecházeli lidé, někteří spěšně, jiní jen tak bloumali. Na lavičkách pod palmami odpočívali starci. Klid, bezpečí. Ale když se muž soustředil, cítil, jak se terén chvěje.

Až do soumraku se toulal městem, širokými třídami i zastrčenými uličkami. V parku vystoupil na kopec a dlouho pozoroval krajinu za hradbami; vrátil se do ulic a nahlížel do výloh obchodů, zvědav, co všechno se tu prodává. Večer ho přitáhla přívětivá hospůdka a konečně si mohl pochutnat na teplé večeři. Pak ho ale zaskočil účet. Vrchní podezíravě sledoval, jak si host marně prohlédává kapsy, a tak se majitel mrakodrapu nakonec uchýlil ke lsti. Předstíral, že jde na toaletu a okénkem se vysoukal ven. A rychle domů. Styděl se, ale co měl dělat?

Mezitím nastala noc, ale nebyla tu absolutní tma; místo neexistujících hvězd ji prosvěcovaly pouliční lampy.

Celý mrakodrap byl dosud prázdný, patrně jediná budova bez lidí, nepočítáme-li majitele. Byl bezesporu nejbohatším mužem ve městě, ale neměl ani pětník. Uléhal s předsevzetím, že to musí co nejdříve napravit.

Hned ráno začal.

Do místních novin dal inzerát, že mrakodrap čeká na nájemníky, zašel na úřad práce, aby získal zaměstnance, obešel agentury a pronajal restauraci a divadelní sál. Oživit svůj mrakodrap dokázal v několika dnech. Během nich mu sotva přišlo na mysl uvažovat o svém trvajícím postavení padajícího.

Když pak všechno fungovalo bez jeho zásahů a činnost města se rozšířila i do mrakodrapu, dopřál si dlouhou a klidnou procházku periferií a dál za hradby, až k okraji země.

Jak se vzdaloval středu města, domy byly stále menší, stále řidší, odděleny zahradami a volnou přírodou. A vítr zde dul silněji a silněji zaznívalo hučení pádu, který stále pokračoval.

V blízkosti okraje byla půda vyprahlá a holá. Ve vzduchu vířil prach a suché větvičky. Docela na konci pevniny si hrálo několik chlapců a byla to podivná hra. Jeden po druhém skákali do prázdna, chvíli se dávali nadnášet větrem z hlubin a pak se jako andílci s roztaženými pažemi vraceli na pevnou zem.

Muž přikročil až těsně k srázu a podíval se dolů. Nic nového. Město s okolím se propadalo k neznámému cíli. Zatoužil po padáku.

Kupodivu byl k dostání a muž ho zavěsil na stěnu svého pokoje, na viditelné a dobře přístupné místo mezi obrazy. Jednou se padák může hodit.

Večer sešel do restaurace v přízemí mrakodrapu a při večeři se dal náhodou do řeči s největším vědcem města.

"Proč padáme?" zeptal se ho v pauze mezi poznámkami o vlnách oblínách dvou slečen u sousedního stolu.

"Padáme?" *zarazil* se vědec.

"Ano. Celé město padá. Proč?"

"Předpokládám, že vaše otázka je metaforická," řekl vědec s roztržitým pohledem, maně se vracejícím ke slečnám.

"Žádná metafora. Myslím to doslova."

"V tom případě nechápu otázku."

"Město visí v prázdnu a padá. Je to jasné. Rád bych znal příčinu."

Vědec se zachmuřil. "Vám je jasné, že padáme. Ale mně ne. Co vás přivedlo k takovéhle myšlence?"

"Vítr. Fouká zdola. A pod městem není nic. Nic než vzduch, který k nám proudí zpod okrajů v podobě větru. Protože padáme."

"To je fascinující teorie!" zvolal vědec. "Ale se skutečností nemá nic společného. Věda to vidí jinak."

"Jak?"

"My stojíme a věčný vítr kolem nás stoupá."

"To je všechno?"

"Záhady světa jsou nekonečné," řekl vědec, "ale v tomto případě jediný platný závěr je ten, který jsem právě uvedl. Svět je pevný. Nehybný."

"Mluvíte o světě, ale co je tohle za svět? Jen jedno město."

Vědec na něj vrhl udivený pohled. "Město je pouze jiný výraz pro svět," řekl a zavrtěl hlavou. "Nechápu, k čemu směřujete."

"Představuji si, že na světě není jen jedno město, že na něm může být mnoho měst. Někde může být veliký svět a my na něj jednou dopadneme."

Vědcova tvář vyjadřovala nudu. "Těší mě, že máte tak bujnou fantazii. Už dlouho se zabýváte metafyzikou?"

"Nezabývám se jí. Ve skutečnosti jsem v tomto městě, protože jsem tu chtěl být. Došel

jsem k názoru, že bez mého přání by toto město neexistovalo."

"Solipsista, že?" poznamenal vědec a zatvářil se posměšně. "Proč si tedy nepřejete, aby se nám ty dvě slečny vrhly do náručí místo svého neplodného kvokání?"

Vlastník mrakodrapu to ze zvědavosti vyzkoušel. Slečny zůstaly na svých místech.

Později, když byl znovu sám, pokračoval v rozhovoru, nebo spíš jen v kladení otázek. Zůstávaly bez odpovědí. Kdo jsem? Kde jsme? Kam směřuje ten dlouhý, nesmyslný pád? A hlavně: Proč? Proč? Proč? Když konečně usnul, zdálo se mu o dvou slečnách, jak se mu vrhají do náruče.

Ráno vstal, sotva napůl probuzený. Protáhl se a bez nadšení vyhlédl ven. Věděl, co si má přát, a přál si to: Kolem svého města celý kontinent s horami, řekami, poli, lesy a městy, obklopený moři. Chtěl cestovat, vidět jiné horizonty, poznávat jiné lidi. Výtahem vyjel do nejvyššího patra mrakodrapu, vyšel na terasu, opřel se o balustrádu a čekal.

Okraj města tvořil horizont, a tak muž nemohl vidět, jak zdola stoupá kontinent, to jest klesá pomaleji než město. Teprve když na něj město dosedlo, mrakodrap lehce zavrával a v témž okamžiku se horizont prudce vzdálil všemi směry. V dálce se rýsoval sotva viditelný horský hřeben.

Kontinent člověk neprocestuje za den, ani za týden. Padajícímu trvalo celé měsíce, než poznal aspoň nejvýznamnější místa. Několikrát se dostal až na konec pevniny a cítil, že se nic nezměnilo; pád pokračoval. Snažil se doplout i na konec moří, ale kolem vodního srázu běsnila nepřetržitá bouře a žádná loď se neodvážila podstoupit riziko ztroskotání. A pokusit se přeletět bouřlivé oblasti letadlem, to byla jistá sebevražda. Usoudil, že ty miliardy hektolitrů mořské vody nezadržuje žádná hráz, ale silný vítr, který vane zdola a vyvolává bouřky. Bylo to logické. Voda z okrajů nemohla padat rychleji než voda ležící na padajícím kontinentu.

Majitel mrakodrapu zjistil, že už není tak moc bohatý. Mnoho měst se pyšnilo stovkami mrakodrapů daleko krásnějších a lépe vybavených, než byl ten jeho. Asi neměl chtít celý kontinent s tolika lidmi, jímž toho patří víc než jemu. V podstatě si však nemohl naříkat. Jeho pád k smrti, která dřív nebo později určitě nastane, se v každém případě stal mnohem zajímavějším, než byl na začátku.

Aby vyrovnal své zchudnutí, vydal se jednoho dne na mořský břeh a přál si deset lodních kufrů plných šperků a bankovek vysoké hodnoty. Složil je do velké dodávky a odvezl si je domů.

Jeho život byl docela příjemný, měl vše, co si přál; ženy, blahobyt, čas na cestování. Nenašel vysvětlení svého pádu, nevzpomněl si, co mu předcházelo, ale už se o to přestal starat. Společnost, ve které žil, se také nestarala o pád ani o možnost zániku. Na kongresu kosmologů jednou slyšel od učených účastníků pestré směs výkladů, pro jeho uši naprosto absurdních. Při slavnostní večeři se mezi ně vmísil a mezi jídlem a pitím vybraných vín, jež povzbuzují výmluvnost, začal s několika slavnými učiteli diskusi na téma bytí.

"Náš svět je to jediné, co existuje v kosmu!" prohlásil s nezvratnou jistotou jeden z letitých akademiků s dlouhým bílým vousem zdobeným kapkami omáčky, jako by odpovídal na imaginární námitku imaginárnímu protivníkovi.

"Jak si můžete být tak jist?" zeptal se majitel prvního mrakodrapu tohoto světa, do této chvíle mlčící.

Akademik si ho podezíravě změřil.

"Och," řekl. "Je to evidentní. Tak evidentní, jako že je země plochá."

"A co si myslíte o větru? O větru, který vane zdola kolem celého kontinentu? Odkud přichází?"

Akademik se rozesmál, až smíchem skytal, zřejmě i díky vínu, jehož nevypil zrovna málo.

"Vítr, to je jednoduchý název něčeho docela jiného. Nauka o podzemním větru patří ke staré filozofii, dávno už překonané, která však dosud přetrvává mezi prostým, nevzdělaným lidem. Nerad bych se vás dotkl, ale upřímně řečeno, zdá se mi, že k takovým lidem patříte i vy."

"A co tedy je ten vítr, když to není vítr?"

Akademik odsunul odpověď dlouhým douškem.

"Časoprostor," řekl pak s učeným zachmuřením. "Čistý časoprostor. Co nám za Herkulovými sloupy připadá jako vítr, to je ve skutečnosti časoprostor, v němž se pohybujeme."

"Za Herkulovými sloupy?"

"Vy jste o nich nikdy neslyšel? To je vědecký název označující hranice světa."

"A kdo je to, ten Herkules?"

Vědec říhl a vrásky svého sešlého obličejce složil do výrazu nudy a znechucení. Tazatel ho obtěžoval nad únosnou míru.

"Herkules je matematik, který vytvořil teorii relativity," vysvětloval se soucitnou trpělivostí. "Tato teorie - mimo jiné věci - poskytuje neotřesitelný důkaz, že co nám připadá jako stoupající vítr, je uplývající časoprostor."

"A jaké další důkazy poskytuje tahle teorie?"

"Och, zkrátka... Kupte si nějakou dobrou učebnici a přečtěte si to." Nato se akademik otočil a dal se do řeči s někým jiným.

V následujících dnech majitele mrakodrapu velmi trápila vzpomínka na ten krátký rozhovor. Vědcovy řeči mu zněly jako pošetilosti, přesto jim nedokázal zabránit, aby se mu v mysli neustále opakovaly. Věděl, že země je plochá jen proto, že si ji takovou přál, a to zas jen proto, aby si zpestřil nudnou záležitost pádu. A přitom věděl, že svět má být kulatý, lehce zploštělý na pólech. Zamítl popud jít si koupit učebnici. Dočetl by se v ní, co jsou ve skutečnosti Herkulovy sloupy? Bylo mu jasné, že nastal čas, aby si opět něco přál.

Skoro celý týden v mysli sestavoval svět, jaký si chtěl přát. Věděl, kolik má mít kontinentů, znal přibližně jejich tvar a uměl si představit, co na nich má být, aby se zeměkoule nestala místem příliš nehostinným. Šestáho dne ráno se cítil připraven. Vyjel na terasu svého mrakodrapu, obhlédl šedivou oblohu a zahleděl se k dalekému obzoru. Pospíchal, aby v duchu vyjmenoval všechny části svého kolosálního přání, neboť se mu samým napětím začalo něco hýbat v břiše. Výčet nedokončil. Pohyb ve vnitřnostech ho vyhnal z terasy a zahnal na nejbližší toaletu. V těsném prostoru mezi čtyřmi stěnami chvíli váhal, ale pak si pomyslně, že je konečně místo jako místo, a své přání dokončil zde. Přání dát svému kontinentu celou planetu jako oporu.

Když později zatáhl za šňůru splachovadla, navzdory zdejšímu Einsteinovi a všem ostatním vědcům už země nebyla plochá.

Kulatý, nebo lépe sférický svět konečně uspokojil jeho nároky. Věděl, že teď je takový, jaký má být. Přestože si nepamatoval nic z toho, co předcházelo jeho pádu, měl jakousi paměť, nebo spíš znalosti o světě a svými přáními postupně zmenšoval rozdíly mezi svými

vnitřními informacemi a vnějšími smyslovými zkušenostmi. To ovšem neznamenal, že se pád zastavil nebo že dospěl k cíli. Ale s ním teď padala celá planeta. A nikdo z těch miliard obyvatel, co na ní žili, o tom nevěděl.

Opět mnoho měsíců cestoval, pěšky, autem, lodí letadlem, na kole i plaváním a také stopem. Bylo mu jasné, že by ani celý život nestačil na to, aby si prohlédl všechno, co je na světě zajímavého, a z toho měl obzvláštní radost.

Zjistil, že další přání už nejsou tak snadno splnitelná jako dřívější, třeba kufry peněz nebo jiné předměty. Země neměla žádný konec, leda vlastní povrch, a vyžádaný předmět musel nutně spadnout shora a nárazem se rozbít. Kdyby byl přivázan k padáku, vítr by ho odnesl kdovíkam. Jediné splnitelné přání se mohlo týkat drahých kovů; zaryly by se do země a vytvořily by kráter, z něhož by se pak daly vydolovat. Ale prudký dopad je vždycky riskantní a jednou ho vyžádaný kov málem zasáhl a zabil.

Našel způsob, jak utvářet svůj život podle archetypů, které v něm přetrvávaly z jeho minulosti.

Stal se obchodním magnátem a s nadšením spřádal komplikované vztahy, dokud neovládl celý trh. Obrátil se k mystice a uchýlil se do odlehlých stepí, aby tam meditoval. Zmocnil se vlády nad jedním národem a stal se satrapou, vedl krvavé bitvy a vítězil ve válkách. Rozdal svůj majetek chudým a putoval bos v kající pokoře a živil se odpadky a hmyzem. Obnovil Dionýsův kult a žil v orgiích, banketech a pitkách a s nevyčerpatelnou žádostivostí střídal ženy, muže, děti i zvířata, která přitáhl magnet jeho osobnosti. Nadchl ho nihilismus a ponořil se do existenciální šedi, po léta pracoval jako úředník na poště, sbíral známky a oženil se s tlustou, omezenou a ošklivou ženou. Roznítit v sobě tvůrčí plamen, věnoval se postupně všem druhům umění a daroval lidstvu nezapomenutelná díla. A nikdy si nepřestal uvědomovat, že padá, zároveň se svou planetou, k nevysvětlitelnému cíli. Planeta se v pádu otáčela a řítila se prostorem bez hranic, ve kterém se kdysi náhle ocitl on sám, nahý a bez vzpomínek.

A jednoho dne se stalo nevyhnutelné: Zamiloval se.

Byla to obyčejná dívka, naprosto normální, daleko méně hezká než krásky, které kdysi byly jeho, světelné roky vzdálená od intelektu myslitelek, s nimiž se kdysi stýkal. Tato dívka však pro něho byla plná tajemnosti, zdálo se mu, že se v ní ukrývá neprobádaný vesmír, a snad i neprobádatelný. Zkrátka to byla běžná záležitost, protože zamilování je něco na tenhle způsob.

Dělali všechno, co dělají zamilovaní, říkali si, co si říkají zamilovaní, myslili na věci, na které zamilovaní myslí. Občas myslili, mluvili a dělali i něco trochu jiného.

Byli na terase jeho mrakodrapu. I ona měla mrakodrap, ale v jiném městě. Pozorovali krajinu, opření o balustrádu. Stmívalo se. Městské lampy už svítily. Obloha temněla, černala a stávala se neproniknutelnou, jako každý večer.

"Nádherný pohled," řekl malátným tónem, který si v poslední době osvojil.

"Není to špatné," řekla ona.

"Všechna ta světla... třpytivé jiskry, které osvětlují náš noční svět..."

"Ano, je to hezký kraj," připustila, "ale v mém městě je mnohem víc světla. Je to velkoměsto."

"Světla nakonec nejsou všechno," řekl on, mírně zklamán. "Krása vesmíru je tam, kam už nevidíme, ve tmách, jež obklopují planetu, v kosmickém nekonečnu, kde žijí tisíce jiných světů, jež neznáme a nikdy nepoznáme."

Ona neřekla nic.

"Ne... neuchvacuje tě to všechno?" řekl nalomeným hlasem.

"Nerozumím ti," odpověděla, neodtrhujíc pohled od světél města. "Země je střed vesmíru a kromě ní neexistuje nikde nic. Nebo to tak není?"

Nevěděl co říci. Měla pravdu. Zbytek vesmíru existoval jen v jeho hlavě. Na nebi nebyly hvězdy a den se pravidelně střídal s nocí, aniž kdy slunce nebo měsíc přeputovaly oblohu. Oni dva vyšli na terasu, aby se potěšili pohledem na denní krajinu, na stmívání a noční tmu prosvětlenou lampami, a neměli právo na západ slunce, na počítání hvězd, na snění v bledém svitu měsíce, jehož studená tvář vyvolává pravěké pocity. Musel s tím něco udělat. A udělal to po několika dnech, během nichž užíval několik účinných alkaloidů pro zlepšení funkce šedé kůry mozkové. Byla sobota, večer.

Přál si celý vesmír, takový, jaký si ho představoval, jaký si myslel, že by měl být.

Viděl hvězdy, jak se všechny najednou rozstříkly po obloze, a věděl, že od tohoto okamžiku už nebude moci očekávat splnění žádného přání. Měl svůj mrakodrap, své město, svou planetu a svůj vesmír. Vesmír s miliardami a triliardami dalších planet a hvězd a to všechno teď padalo k tajemnému cíli, který ho očekával od chvíle, kdy byl vržen do prázdna, beze jména a bez paměti, přesto však si vědom sám sebe a faktu, že to, co má v mysli jako představu skutečnosti, musí někde reálně existovat.

Jeho milá se s potěšením dívala na západ slunce. Mluvila o něm jako o důvěrně známé večerní kráse, jako by se od malička denně na ni těšila. Vysvětlil jí, že to všechno vytvořil pro ni, jenom pro ni, ale ona si jeho slova vysvětlila jako poetické vyjádření jeho lásky, nic víc v tom neviděla. Vždyť západy existovaly odedávna, stvořené Bohem zároveň se Sluncem a Zemí, a ne jejím snaživým poetickým snoubencem. I hvězdy přece byly odedávna na nebi, i když si jich moc nevšímal. A když jí se zápalem vykládal o těch dalekých světech, na kterých žijí neznámé bytosti prožívající nepochopitelné životy plné nevysvětlitelných emocí, naslouchala mu ochotně, ale bez zájmu. Ty bílé puntíky byly dobré jen k tomu, aby padaly z nebe a plnily přání tomu, kdo je v té chvíli vysloví. Řekla mu to.

Právě v tom okamžiku protála oblohu světelná linka.

"Padá hvězda!" vykřikla, v očích záblesk radosti.

"To je meteorit, rozžhavený pozemskou atmosférou," poznamenal.

"Ty musíš všechno zkazit! Ale já jsem si něco přála."

"Co sis přála?"

"Neměla bych to prozradit. To se pak přání nesplní."

"Tak dobře. Nic mi neříkej."

Zamyslela se. "Já ti to řeknu!"

"Tak dobře, řekni mi to," souhlasil pokojně.

"Přála jsem si, aby mi příští úterý po koncertu dal Briff Jones autogram!"

Briff Jones byl populární rockový zpěvák.

"Aha," poznamenal. Potom dlouho mlčel.

Trhlina, která se v něm v té chvíli rozevřela, se po několika dnech proměnila v propast. Její přání se splnilo, i s úroky. Briff Jones jí s radostí dal autogram, a nejen autogram. A ona si vzala všechno, děkujíc padající hvězdě.

Éra lásky byla pohřbena a uložena do archivu paměti, jako všechny předešlé éry. Jeho život pokračoval bez problémů, i když začal vykazovat známky opotřebování.

Byl to - podle lidských měřítek - velmi dlouhý život, ale výčet jeho dalších příhod a zkušeností by nepřinesl nic nového. Ví, že si přál vesmír, dosáhl hranic své představivosti a svých vědomostí. Občas ho napadlo, že by si měl přát ještě jednu, poslední věc: stát se božstvem. Ale měl jen mlhavou představu o tvaru a podstatě božstev a ještě méně věděl o jejich eventuálních schopnostech a moci. To ho přimělo vzdát se takového přání, aby se snad nestalo roznětkou nenapravitelných nesnází. Tak se dožil stáří, aniž se svět jeho stárnutím změnil.

Možná se jednou rozhodnu přát si, aby zanikl, myslil si, ale jistě se to neví, jeho myšlenka není doložena.

Když ho konečně zabil náraz při dopadu, několik vteřin nebo velmi mnoho let od začátku padání, všechno zmizelo zároveň s jeho smrtí.